

Tugo Štiglic – utemeljitev Badjurove nagrade 2018

Režiser in scenarist Tugo Štiglic je zagotovo med najbolj prepoznavnimi imeni slovenskega mladinskega filma. Že v otroštvu je odigral eno glavnih vlog v *Dolini miru* (1956), enem najpomembnejših in tudi mednarodno najuspešnejših slovenskih filmov. Režiral ga je Tugov oče France Štiglic, pri katerem je Tugo, sicer diplomirani umetnostni zgodovinar, kasneje delal kot asistent režije. Asistiriral je še pri številnih celovečernih igranih filmih drugih režiserjev (*Sedmina* Matjaža Klopčiča, *Idealist* Igorja Pretnarja, *Ljubezan* Rajka Ranfla itd.), med drugim pri vseh slovenskih mladinskih klasikah iz 70-ih in 80-ih let prejšnjega stoletja: *Sreča na vrvcih*, *Učna leta izumitelja Polža* in *Ko zorijo jagode*. V tistem obdobju je tudi režiral, predvsem kratke dokumentarne filme. Za film *To človeka jezi*, dokumentarni portret Justa Godničiča, aktivista primorske protifašistične organizacije TIGR, je leta 1985 prejel zlato medaljo na beograjskem festivalu.

S svojim celovečernim prvencem *Poletje v školjki* (1986) je v slovenski mladinski film poleg humorja, akcije in romantike, ki jih je bilo občinstvo vajeno iz uspešnic Janeta Kavčiča in Rajka Ranfla, vnesel tudi popularno glasbo in ples. Lokacijo dogajanja pa prvič v mladinskem kinofilmu prestavil na morje in tako nekoč pomembno filmsko mesto Piran, skupaj s Portorožem in solinami, vpisal na filmski trak za naslednjo generacijo. Odlično vodenje mladih igralcev naturščikov, spretno prepletanje resničnih najstniških težav in mladostnega idealizma z vizualno privlačnimi prizori in najlepšim sončnim zahodom v zgodovini slovenskega filma, pastelne barve in zvok »sintesajzerja« – *Poletje v školjki* je bil za generacijo otrok iz 80-ih ultimativen mladinski film. Še danes pa ostaja ena prvih in najpozitivnejših asociacij na otroštvo v desetletju pred osamosvojitvijo. V kinematografih si ga je ogledalo preko sto tisoč gledalcev, predvajan je bil tudi v tujini (med drugim sinhroniziran v nemščino), prejel je tri mednarodne nagrade: grand prix na filmskem festivalu Giffoni v italijanskem mestu Giffoni Valle Piana, grand prix na festivalu v francoskem Saint Maloju in grand prix v Szegedu na Madžarskem. Videokaseta s *Poletjem v školjki* je bila obvezna v vsakem gospodinjstvu in film je naslednjih 25 let obveljal za najboljši, kar slovenska kinematografija lahko ponudi mladim gledalcem.

Dve leti kasneje je *Poletje v školjki* dobilo tudi nadaljevanje, postavljeno v Ljubljano, ki bi ga lahko označili za prvi celovečerni plesni film pri nas. Priljubljenost glavnih likov Tomaža in Milene je bila tolikšna, da se je marsikdo že nadejal celo tretjega dela, ki bi ga, če bi bil splet okoliščin drugačen, Štiglic s sodelavci tudi posnel.

Po osamosvojitvi je posnel dva igrana TV filma po literarnih predlogah: *Nasmeh pod pajčolanom* (1993) po noveli Milana Puglja in *Tantadruj* (1994) po noveli Cirila Kosmača. S svojim naslednjim kinofilmom *Patriot* (1998), ustvarjenim po scenariju Igorja Karlovška, je pokazal ambicije bolj hollywoodskega tipa in posnel enega redkih slovenskih akcijskih filmov, ki je povzemal stil in predvsem vizualno govorico popularnih ameriških trilerjev iz 80-ih in 90-ih let. *Patriot* v tem smislu ostaja slovenski filmski unikum, z leti pa je dobil status kulturnega filma.

Štiglic je pozneje posnel še tri mladinske filme: TV film *Dvojne počitnice* (2001) po istoimenski predlogi Braneta Dolinarja, *Pozabljeni zaklad* (2002) po romanu Ivana Sivca in TV film *Črni bratje* (2010) po povesti Franceta Bevka, s katerim se je vrnil k temi upora proti fašizmu pred 2. svetovno vojno.

V desetletjih delovanja na RTV SLO je režiral vrsto dokumentarnih, reportažnih, propagandnih in etnografskih filmov ter radijskih iger.

Tugo Štiglic je ob canski projekciji restavriranega filma *Dolina miru*, v katerem je kot desetletnik prvič nastopil, izjavil: »Ob nastanku filma se kot otrok nisem zavedel brezčasnega sporočila tega filma, ki nam govori, da ljudi najbolj določa ena stvar – njihova človečnost.« To bi lahko trdili tudi za filme nasploh. In Tugo Štiglicu se je posrečilo v vseh njegovih filmih, še posebej pa v mladinskih, osvetliti ter nenasilno in nepridigarsko izpostaviti in povzdigniti prav to, človečnost.

Predsednik Komisije za Badjurovo nagrado 2018

Miha Knific

